

Moraalfilosofie (B000703)

Cursusomvang (nominale waarden; effectieve waarden kunnen verschillen per opleiding)

Studiepunten 5.0

Studietijd 150 u

Aanbodsessies en werkvormen in academiejaar 2024-2025

A (semester 1)

Nederlands

Gent

hoorcollege

Lesgevers in academiejaar 2024-2025

Verplaetse, Jan

RE21

Verantwoordelijk lesgever

Aangeboden in onderstaande opleidingen in 2024-2025

[Bachelor of Science in de criminologische wetenschappen](#)

stptn

aanbodsessie

5

A

Onderwijstalen

Nederlands

Trefwoorden

Moraal, ethiek, klassieke rechtvaardigingstoets, morele beginselen, consequentialisme, deontologisme, morele justificatie van straffen en dwang, emotiemoralen, altruïsme, coöperatief gedrag.

Situering

Het doel van het 'Moraalfilosofie' is een grondige kennismaking met het verschijnsel 'moraal' in al zijn geledingen. Het vak brengt inzichten samen uit diverse wetenschappelijke disciplines die zich met de studie van moraal bezighouden. Die inzichten komen niet alleen uit de wijsbegeerte en de ethiek, maar ook uit de geschiedenis, de biologie, de economie, de psychologie en zelfs de neurologie. Ze zijn alle relevant voor een beter begrip van en dieper inzicht in de oorsprong en ontwikkeling van de menselijke moraal, en zijn betekenis in de moderne Westerse rechtstaat.

Inhoud

De cursus 'Moraalfilosofie' valt uiteen in twee delen. Vooreerst is er het deel '**normatieve ethiek**' waarin de student kennismaakt met de voornaamste morele beginselen, zoals waardigheid, vrijheid, gelijkheid, vrije meningsuiting, schadebeginsel, paternalisme, legitimiteit en een techniek aangeleerd wordt, met name de klassieke rechtvaardigingstoets, om die beginselen op ethische en maatschappelijke controverses toe te passen. Bijzondere aandacht is er voor thema's die betrekking hebben op straffen en dwang, en filosofische denkbeelden die aan de basis liggen van ons huidig strafrechtstelsel, zoals schuld en verantwoordelijkheid. Daarnaast is er een kleiner tweede deel die eerder '**moraalpsychologisch**' van aard is. Dit deel heeft aandacht voor niet-rationele of emotionele bronnen van morele oordeelsvorming waaronder vertrouwen en wantrouwen (samenwerkingsmoraal) maar ook zuiverheid, besmetting en walging (reinigingsmoraal).

Begincompetenties

Kennis van de Nederlandse taal, algemene kennis van de Europese cultuur (geschiedenis), beknopte kennis van veelgebruikte psychologische begrippen, interesse voor de Belgische en internationale actualiteit.

Eindcompetenties

1 Kennis en inzicht hebben dat de menselijke moraal de resultante is van verschillende morele stelsels waarin zowel verstandelijke als emotionele elementen een rol spelen.

- 2 Kennen van de klassieke rechtvaardigingstoets en het onderscheid tussen de verschillende fasen daarin
- 3 Kennen van de diverse filosofische invullingen van de voornaamste ethische beginselen zoals de menselijke waardigheid, vrijheid of autonomie, gelijkheid en legitimiteit
- 4 Kennen van de verschillende ethische of filosofische posities m.b.t. maatschappelijke controverses, zoals vrije meningsuiting, straffen en dwang en multiculturalisme
- 5 Kennen van het onderscheid tussen een rationele moraal en een emotiemoraal en de essentie van bepaalde emotiemoralen.
- 6 Inzicht hebben in het ontstaan en de ontwikkeling van de menselijke moraal.
- 7 Inzicht hebben in het contouren van het debat rond de fundamenteën van ons schuldstrafrecht (vrije wil, verantwoordelijkheid, schuld)
- 8 In staat zijn om rond actuele maatschappelijke controverses een eigen standpunt in te nemen en logisch te beargumenteren
- 9 Onderscheid maken tussen wat de mens op moreel vlak doet en wat hij moreel gezien hoort te doen
- 10 Bewust zijn van de noodzaak van een rationele argumentatie bij het formuleren van eigen ethische, politieke en filosofische standpunten
- 11 Begrijpen dat de noodzaak aan rationele argumentatie een diversiteit aan alternatieve goede onderbouwde posities niet uitsluit
- 12 Respecteren van de diversiteit aan goede onderbouwde ethische, politieke, ideologische en filosofische posities

Creditcontractvoorwaarde

De toegang tot dit opleidingsonderdeel via creditcontract is open: de student houdt zelf rekening met voorkennis uitgedrukt in begincompetenties

Examencontractvoorwaarde

De toegang tot dit opleidingsonderdeel via examencontract is open

Didactische werkvormen

Hoorcollege

Toelichtingen bij de didactische werkvormen

De beginselen worden uitgelegd en geïllustreerd in hoorcolleges. De werkcolleges zijn bedoeld om de klassieke rechtvaardigingstoets beter te begrijpen. Actieve medewerkingen tijdens die werkcolleges is vereist. Tijdens de hoorcolleges kunnen vragen gesteld worden.

Studiemateriaal

Geen

Referenties

--

Vakinhoudelijke studiebegeleiding

Tijdens spreekuur bij docent of assistenten (Jonathan Vandenbogaerde, Ruben Korsten) of per mail aan Jan.Verplaetse@UGent.be, ruben.korsten@ugent.be of jfvdnbo.Vandenbogaerde@ugent.be

Evaluatiemomenten

periodegebonden evaluatie

Evaluatievormen bij periodegebonden evaluatie in de eerste examenperiode

Schriftelijke evaluatie met meerkeuzevragen, Schriftelijke evaluatie met open vragen

Evaluatievormen bij periodegebonden evaluatie in de tweede examenperiode

Schriftelijke evaluatie met meerkeuzevragen, Schriftelijke evaluatie met open vragen

Evaluatievormen bij niet-periodegebonden evaluatie

Tweede examenkans in geval van niet-periodegebonden evaluatie

Niet van toepassing

Toelichtingen bij de evaluatievormen

Het schriftelijke examen bestaat enerzijds uit 30 meerkeuzevragen (zonder giscorrectie maar met een cesuur) die naar de kennis van de leerstof peilen en

anderzijds uit één grote integratieve open vraag die onderzoekt in welke mate de student over de vaardigheden en attitudes beschikt om rond een actueel maatschappelijk thema een eigen standpunt en argumentatie uit te werken, en dit op basis van de klassieke rechtvaardigingstoets. Bijzondere aandacht gaat uit naar de diepgang, de logische consistentie, de originaliteit en de maturiteit van het betoog. Beide onderdelen staan op de helft van de punten en zijn even zwaar.

Eindscoreberekening

Er wordt gewerkt met een cesuur voor meerkeuzevragen. De maximale score voor dit onderdeel is 30. De open vraag staat op 10 punten. Ondanks het verschil in punten, staan beide delen op de helft van de eindscore.

Faciliteiten voor werkstudenten

geen